

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fel évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a laptulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj milder hirtetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvmd-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Az új miniszterium.

Zombor, november 14-én.

Általános ünnepeltetés tárgya az egész országban dr. Wekerle Sándor az új miniszterelnök. A királyi kegy a legkitüntetőbb formában emelte őt Magyarország legmagasabb állására, miután a politikai helyzetéről megkérdezett államférfiak: Tisza Kálmán, Széll Kálmán, Bánffy Dezső, gróf Szapáry Gyula egyhangulag őt ajánlották Magyarország miniszterelnökének. A szabadelvű párt helyiségeiben való megjelenésekor pedig oly ováció tárgya volt, aminőt annak régóta meglehetősen életelen levegője még nem látott; ünnepli Wekerlét Budapest, — ünnepli az egész ország.

A politikai helyzetnek teljesen ő az ura s nincs ma politikus e hazában, a ki királyunk választását szerencsésnek ne tartaná; minden párt siet kijelentni, hogy a Wekerle-kormányt, — az elvi álláspontok fentartásával — kész a belpolitikai reformok mezején támogatni. Nem is szólva a nemzeti párt sok kiváló tagjáról, a függetlenségi és Ugron-párt is ugyanígy gondolkodik, — hiszen Wekerle annyira közbecsülésben álló politikus, genialitása előtt annyira meghajolnak, hogy Wekerle miniszterségét még egy most kormányra jutott Apponyi-miniszteriumban — pedig ez az egész vonalon beláthatlan személyi változásokat idézett volna elő — is kívánatosnak tartották volna.

Nem volt még Magyarországon miniszterelnök, a ki ilyen kedvező auspiciumok között vette volna át az állam kormányának gyeplőit, — a kinek működése elé oly bizalommal tekint korona és nemzet egyaránt.

Óriási hatalom és erő van Wekerle kezében, nem pusztán formális hatalom ez, hanem olyan, amit király és a nemzet a legnagyobb megnyugvással ruházott rá, tett le kezébe, — neki meg van adva az alkalom, hogy kormányzását fényes betűkkel, kitörülhetlenül vesse bele a nemzet szívébe s a történelembe; ő van hivatva Magyarországnak államisa fentartásához s sok rozzant intézménye átalakításához szükséges belreformokat keresztülvinni; ő, akinek elvszilárdtsága a miniszterválság alatt is oly fényes próbát állott ki, kinek becsületes egyeneslelkűségében és őszinte szókimondásában ez országban senki sem kételkedik, akinek genialitását a külföld is méltán bámulja s akinek eszében, szívében, erejében, kezében, jellemében

minden tényező egy áldásos jövő zálogát látja, — ő hivatott a személyes érdek-összeitkötések kiegyenlítésének állandó munkája helyett, — nyiltan és határozottan a liberális és demokratikus irányt törvényhozásban és kormányzatban keresztülvinni, mert mögötte áll az egész nemzet teljes erejével.

Adjon az Isten Magyarországnak miniszterelnökének ehhez a nagy munkához elegendő erőt; szüksége van erre még Wekerle kipróbált erejű vállainak és genialitásának is: ezt kívánja neki hivatalba léptekor az ország minden polgára, ezt kívánja neki bizonyára maga a felség is.

Wekerle kinevezésével egy fényes elv diadala lett a legfelsőbb helyen szankcionálva, — kívánatos, hogy e legfelsőbb meggyőződés egész társadalmi viszonyainkat átalakítsa, intézményeink minden rétegét áthassa: az t. i. hogy Magyarországon a legmagasabb polc is nyitva áll s elérhető mindenkinek, akinek ahhoz való esze, jelleme és szíve van s hogy ez országban nem a születés, nem a rang, nem az összeköttetés, nem a vagyon kvalifikálja, teszi udvarképessé az embert, hanem teszi azon tehetőség, melytől korona és nemzet a haza boldogítását várja.

Szívesen kiáltjuk mi is az egész országgal: Éljen Wekerle Sándor miniszterelnök!

A karlócai szerb kongresszus a mult héten nyitott meg Nikoltis Fedor báró kir. biztos által, kinek fogadtatása a szokásos pompával, ünnepélyesen ment végbe. A kongresszust megnyitó legfelsőbb királyi kézirat felolvasása után, Nikoltis kir. biztos nagy tetszést keltő beszédben utalt a jelen kongresszus nagyfontosságra teendőire, melyeknek sikeres megoldásától a magyarországi szerbek egyházi és iskolai ügyeinek rég óhajtott felvirágoztatása várható. A kongresszus megnyitása után egy kir. biztosnál, mint Brankovits György patriárkánál a tisztelgések következtek. Déli 1 órakor a patriárka adott fényes ebédet, melyre Ujvidékről dr. Flatt Viktor főispán és P. Popovits István kir. tanácsos-polgármester voltak hivatalosak. — E hó 7-én Nikoltis Fedor báró kir. biztos adott szánterítékű ebédet, melyen jelen volt Brankovits patriárka az összes püspökökkel, a verseri püspök kivételével, Lemaics altábornagy, Goldschmid dandárparancsnok a tisztikar több tagjával, továbbá az összes kongresszusi képviselők, valamint az egyházi és világi hatóságok képviselői. Az első pohárköszöntőt Nikoltis királyi biztos mondotta őfelségére, mely tőszót rendkívüli lelkesedéssel fogadták és állva hallgatták végig. Katonazenekar játszott. Brankovits patriárka a királyi biztost köszöntötte fel, mint a szerb egyház hű fiát, kívánván, hogy neve unokákról-unokákra szálljon, mert a szerb egyházi önkormányzat megalko-

tása körül az oroszánrészt az övé. Sztrojkovits Sándor nyugalmazott miniszteri tanácsos a patriárkára emelte poharát, azzal a kijelentéssel, hogy a kongresszuson sem radikális, sem más néven nevezendő párt ne legyen mint szerb, aki egyháza és iskolája érdekeit szíven viseli. E tőszót nagy lelkesedéssel fogadták. Nikoltis pakraci püspök a katonaságra emelte poharát. Goldschmid dandárparancsnok szellemes szavakban szolt a király-biztosról és patriárkáról. Lemaics altábornagy szerb nyelven a kongresszus egyetértésére emelte poharát. A társaság sokáig maradt együtt és a püspökök közül különösen a temesvárit tüntették ki számos tőszóttal. — Első ülését a kongresszus e hó 8-án tartotta Brankovits patriárka elnöklété alatt. Ez ülésen a kongresszus jegyzői és az egyes bizottságokba s megüresedett helyekre új tagok választottak, ezenfelül pedig a kongresszus hódolatát és tántoríthatatlan ragaszkodását fejezte ki őfelsége és az aralkodóház iránt.

A Szapáry kormány.

(—) El kell némulnia minden kifogásnak és ellenvetésnek, mely ellenzéki részről a Szapáry kormány ellen fölhangzott, azon nagyszerű tüntető lelkesedés ellenében, mely a Szapáry kormány vallotta és képviselte eszmék érdekében az egész nemzetet, az egész országot elfogta. El kell némulniok azon hangoknak, mert azok a kicsinyes pártérdek elfogult nyilvánulásai, melyeket a nagy eszmék lendületes árja és hordereje kérelhetetlenül elsöpör és megsemmisít.

A Szapáry kormány hozta felszínre a nagy eszméket, melyek az egész ország közvéleményét forrongásba hozták. S ezt a Szapáry kormány csakugyan merész elhatározással, férfias bátorsággal cselekedte, mert hisz nem is volt kötelezve olyan liberális zászlóbontásra, aminőre önként vállalkozott és mégis megtette azt, noha előre tudhatta, hogy pozíciójába kerül. A Szapáry-kormány programjába kötelező ígéretként csak a részleges polgári anyakönyvvezetés, a zsidó-vallás recepciója és az általános vallásszabadság elveit vette föl, de komoly és mélyreható tanácskozások azon alapos meggyőződést érelték meg benne, hogy ezen elvek megvalósítása nem képez teljes és befejezett munkát a liberalizmus szolgáltatásban, mert ezek részben csak palliativ szerek a függő egyházpolitikai kérdések megoldásában, részben pedig olyan természetű kérdések, melyek a további következményeket eo ipso maguk után vonják. Ezt a magasabb szempontból kiinduló álláspontot foglalta el a Szapáry kormány, midőn a mondott pontozatok következtetésében az általános polgári anyakönyvvezetést és a kötelező

A „BÁCSKA“ tárcája.

Kajabusz lakodalma.

1892. nov. 10.

Addig gúnyoltad a szerelmet,
 Csinálta rá rossz vicceket,
 Hogy végre megszokhatta Amor
 S nagy ultimátum jött neked:

„Kajabusz Ur! vagy rekte: Forgás!
 Őn minket annyit meggyötört,
 Hogy most elégtételt ad, avagy
 Örökre szertűz rakja: Őnt!”

Lehangol a kemény fényűtök,
 Megtérz egy őszi reggelen:
 „Mihászna küzdek? Isten-ember
 Hódol neked, oh szereltem!”

Hisz Fáy régi haza bőlese,
 S megmondta már száz év előtt:
 Ne légy okosabb az apádnál,
 S mint ő, vedd el a szeretőd!”

S míg Henrik eljárt Canossába,
 Húzódn remetés szöregűt:
 Ceglédre hajt szived s felöltöd
 A rég gyűlölt szalonruhát.

„Hajtsd meg kemény nyakad, te kálusz!”
 Így szolt a gyenge hódító;
 S merev Saulból puha Pál lessz,
 Karikagyűrű a bitó.

Ruházza a kritikus újra
 A hetedik szentség jelét;
 Meggyőzöttél, s mégis te győztél,
 A földi menny mosolyg feléd . . .

Amor ez önkéntes cezékést
 Keggyel fogadja s megbocsát:
 „Megtért bűnös, hát hordd te is a
 Házus felek — díszapucsat!”

Zombor, 1892. nov. 10.

M. I. L.

Ne higgy a tél! . . .*)

Ne higgy a téli napsugárnak:
 Ragyogva szór fényt, s nem hevít, —
 Ne higgy a hízlyó barátának:
 Űres szó árt csak, nem segít.

De bízz a nyári nap hevében:
 — Habár cèle felleg áll,
 Ha nem látnál is fönn az égen,
 Áldást hozó a napsugár.

. . . Ha nem vagyok tán oly beszédes,
 Mint annyi sok más széptevő,
 Ha csillogásom tán szegényes,
 S nem játszom jól az epedőt, —

Gondolj a nyári napsugárra!
 A mely hevít — felleg megül:

*) Szerzőnek „Május” című költemény-kötetéből (Budapest, Mezei Antal könyvnyomdája. 1892.), melyet alább ismertetünk.

— Szívem, bár rajt' a bűnnek árnya,
 Csupán csak érteid ég, hevül!
 Erdélyi Zoltán.

MÁJUS.

Novemberben májusról? Virághervadáskor, sárga lomb hulláskor a rütyöntő, bibbófakasztó kikelet bájos hónapjáról? — nem, nem arról szolok én most, hanem Erdélyi Zoltán „Május”-áról, egy fiatal poeta verskötetéről, kinek neve nem is ösmeretlen e lap olvasói előtt. Nem valami nagy újságot akarunk mondani azzal, hogy milyen szépen össze lehet hasonlítani a természetet az emberi léttel. A kikelet a természet ifjúsága, — az ifjúság az élet tavasza. E szerint a ki fiatal is, poeta is, méltán adhatja költeményeinek ezt a címet: „Május”. S mégis hogy lehet az? — hogy Erdélyi Zoltán az ő „Május”-ának első napján, akarom mondani: első lapján, és pedig „Halottak napján” . . . hűvös őszi estéről beszél, s a szélről, melynek bús danája sirva kesergett hulló lomb fölött. Ugy látszik, minél korábban nyílik ki az élet tavasza, annál hamarabb jön el a hűvös őszi este, annál hamarabb kesereg a siró szél bus danája a hulló lomb fölött . . .

De nézzük a „Május” egyes szakaszait. Első a „Szerelmem”.

Halottak napján, hűvös őszi estén, sirok között, hol bú piben, dobbant szívünk először össze . . . A bús őszi estére csakhamar földértül a „Hajnal”. — Te megmentettél a világnak, s egy szebb világot adsz nekem! . . . Jer közel édes! így az ölemben, szép fejedet vállamra lehajtva . . . A csendet, madárdalt, az álmat nem zavarva, halkán borulj réam szép angyalom! . . .

Mikor ajkad ajakamhoz
 Odatapad édesen,
 Azt hiszem, hogy mit a meny ad —
 Azt az üdvöt érzem!

S főlőshajtnok, mikor a láng
 Sziveinkben föllobog:

Halálozás. Gromilovits Karolin folyó évi november hó 13-án reggel 3 órakor, életének 19-ik évében jobblétré szenderült. A boldogult hült teteme 1892. évi november hó 14-én délután 3 órakor beszenteltetett a Szent-Rókus sarkterben örök nyugalomra tetetett. Béke poraira! Gromilovits Károly és neje szül. Bilanics Hermina, szül. Gromilovits Mariska férj. Kollár Józsefné, Gromilovits József, Gromilovits Irén, Gromilovits Aranka, Gromilovits Rózika, testvérei. Kollár József, sógora.

Az ezüst egy forintosok. melyek jelenleg forgalomba vannak, a pénzügyminiszter rendelete értelmében befognak vonatni és csak f. évi december hó végéig fogadtatnak el; azontul még az állami pénztárakban sem lehet velük fizetni.

Zentaiak az esküdtészek előtt. Ez ugyan nem valami nagy újság, mert Zenta ad annyi dolgot a sajtóbiroságnak, mint három vármegye. Az ez idő szerinti legújabb sajtópert, melyet a „Zentai Ellenőr“ szerkesztője Reitmann Ferenc indított Vörös Flórián ellen, a „Zentai Közlönyben“ megjelent sértő közlemények miatt, f. hó 17-én fogja tárgyalni a budapesti kir. sajtóbiroság. Panaszos 26 tanut jelentett be. A tárgyalás érdekesnek ígérkezik, amennyiben a zentai áldatlan társadalmi viszonyok is le fognak leplezteni.

Halálozás. Özvegy Veszelinovic szül. Jovicza Zsófia, rövid szenvedés után, élte 57-ik évében, f. évi november hó 12-én Zimonyban elhunyt. A boldogult hült teteme 1892. évi november hó 15-én Zimonyból Zomborba fog hozatni és ugyanaz nap reggeli fél 10 órakor a helybeli vasúti indóházból a szerb szent Györgyről címzett templomba vitetni és az egyházi szertartások végeztével a nagy szerb sarkterben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyezni. Zombor, 1892. évi november hó 14-én. Béke porai felett! Dr. Jovicza Sándor, bátyja. Özv. Karamata szül. Jovicza Mária, testvére.

Olcsóbb árakat szándékozik a zombori fogyasztási egylet egyes árucikkeire, különösen jó lisztjeire nézve megszabni. Több oldalról kifejezett kívánságra kitűnő minőségű paprikát is rendelt.

Bajszai id. Vojnich Lukács. Bajszai id. Vojnich Lukács, megyeszerte ismert nagybirtokosnak hirtelen bekövetkezett halála mélyen lesújt a szabadkaiakat, kiknek az elhunyt egyik kimagasló, közkedveltségű vezér alakja volt. A meghaldogultnak oly szikrázó szellemes ötletei s tulajdonai voltak, hogy mindenki szeretett körében lenni. Szellemes társalgásában születésének előnyeit soha lathat nem vetve, szívesen leereszkedve a nálánál csekélyebb állású balandóhoz, órákon át humorosan eltársalgott. Elhunyt alkalmából a „Bácskai Ellenőr“ nem egy anekdotát elevevit fel a jó öreg úrról, melyek közül egy-kettőt ide jegyzünk.

Midőn Mukics Ernővel szemben a szabadelví párt ellenjelöltet akart felállítani, az általános bizalom id. Vojnich Lukács személyében központosult. A párt egy küldöttséget menesztett hozzá, melynek tagjai voltak: Antunovits Mátás kir. közigyőző, Gálly György gyógyszerész, Mamuzsich Ágoston ügyvéd és Mamuzsich Lázár polgármester. A küldöttséget Lukács bátyának igen szívesen fogadta, de határozott ígéretet nem tett, hanem gondolkodási időt kért. A gondolkodási idő leteltével Gálly Györgynek a következő választ adá: „Én nem akarom a béka szerepét játszani, a kit Matyók ugraszt a vízbe, hanem inkább játszom a gólya szerepét, a ki a parttól nézi, hogy miként ugrat Matyók egy másikat.“ — A következők megbeigazolták, hogy előrelátásában nem csalódtak.

Az öreg ur jókedvében toszitronni is szokott még pedig igen sűrűn. Egy alkalommal beszédét így végezte: „Negyven ekén szántva, az eke szarvát tartva: küzdök az étellel mint az utolsó napszám.“ — mire Farsang Andor, a báznál alkalmazott tautó azon megjegyzést tette: „Isteni gondolat!“ — Az öreg ur Farsangnak ezen megjegyzését zokon véve, így válaszolt: „Igen, Farsang! Te is szántol — nyelveddel az én tányéromon.“

Gróf Zichy Jenő, az országosan ismert „ipar gróf“, ha Szabadkára lerándult, rendszeren Lukács bátyáknak volt a vendége. Egy ily alkalommal a nemes gróf inceskedéseire, ki az ő gazdaságát — a melyre az öreg ur büszke volt — kicsinyítette, a jó öreg felpattanva e szavakra gerjedt: „coki koldus, korpával kifizetlek!“

Egy alkalommal a „Pest város“ hoz címzett szálloda éttermében Gálly György gyógyszerész, Mamuzsich Ágoston ügyvéd és Stoecek Károly, a „Bácskai Ellenőr“ szerkesztője élveztek társaságát, a midőn is Stoecek Károly, a jó budaörsi bortól egy kissé felhevülve dicsekedni kezdett aradáni nagy birtokaival, a melyet a török követ Don Trabukko és annak neje Donna Millares ajánlata folytán a török szultántól kapott és a melyen 300 ekével szánt. Lukács bátyánk békéttérrel hallgatta Stoecek barátunkat, de midőn a fizetésre került a dolog, csak is Gállyt és Mamuzsichot tekinté vendégének. Stoeceknek pedig a következőket mondá: „Mint hogy ön, Carlos barátom Aradában 300 ekével szánt, nem merem azzal megbántani, hogy vacsorázt kiízzessem.“

Lapunk szerkesztősége és doctor Baloghy Ernő ügyvédi irodája folyó évi november hó 1-től kezdve a Haméder-féle ház emeletén van (az apáca-zárda mellett). Miről dr. Baloghy Ernő ugy a „Bácska“ t. munkatársait, mint ügyvédi irodája ügyfeleit ez uton is értesíti.

Városi ügyek.
A novemberi vásár. Zombor sz. kir. város tanácsa részéről közbírák tétetik, miszerint az őszi országos vásár a szokott időben, azaz folyó évi november hó 20-án és 21-én fog megtartatni.

Művészet és irodalom.

Az 1893-iki év elé hatalmasan kirukkolt az „Athenaeum“ és tiz naptárral áll a magyar közönség elé. E tiz naptár a társadalomnak majdnem minden rétegét és minden foglalkozásn tagjait ki fogja elégíteni. E naptárak a következők:

Az „Athenaeum“ kalandos mese naptára. Ez képes naptár, a mely a tudnivalókon kívül sok olvasmányt és verset foglal magában. Főérdeme, hogy könnyen érthető népies magyarsággal van megírva, úgy, hogy a legegyszerűbb ember is megért abban minden egyes szót. És így azt a szép misiót teljesíti hogy a köznépek okos és helyes dolgokat pantál a szívébe és az eszébe, olyanokat, a melyeket egyszerűségük folytán ez a nép nemcsak bevesz, de meg is ért. A mellett hazafias szellem lengi át e népnaptárt. Nincs az a szegény ember, a ki meg nem szerezhethé. Ára csupán 20 krajcár.

Az „Athenaeum“ Dalos naptára egészen olyan stílus és nyelvezetű munka, mint az előbbi, de sokkal terjedelmesebb annál és kiállítás is díszesebb. E naptár főként asszonyaink és leányaink tetszését van hivatva kiérdemelni, mert a hölgyek fogékonyabbak a dalok és szép versek iránt, mint azok a prózai férfiak. De nem csupán szép költemények vannak e naptárban, hanem le is vannak ott festve azok az új pénzéke, a melyekkel ezental férjuraimek vagy boszszuságára a ruha és kalapszámlák fizetendők lesznek. E naptár olcsóbb a legközségesebb legyező áránál is, mert csupán 30 krajcár az ára.

Az „Athenaeum“ Petőfi naptára ez évben is változatos és érdekes, miként az a multban is volt. A legtöbb közlemény természetesen Petőfi életére és működésére vonatkozik, de azért minden nagyobb esemény, a mely a lefolyt évben történt, meg van ebben örökítve, írásban is, képből is. E naptár ára 30 kr.

A magyar földművelők naptára nem csupán naptár és nem csak élvezetes olvasmány, de igazán nélkülözhetlen a gazdálkodó és földműves közönség számára. Olyan tanácsokat ad tapasztalt és szakképzett gazdálkodók részéről a föld művelőinek, a melyeket ismerve, kiszámíthatlan hasznót hoznak azok a gazdaságban és ép annyi kárt okozhatnak, ha e tanácsokat nem tudjuk, vagy nem követjük. E naptárnak egy jól gazdálkodó magyar földműves házából sem szabadna hiányozni. Nem is maradt el annak elismerése illetékes helyről, mert minden gazdasági egyesületnek, községi falkolának, stb. tömeges beszerzésre és kiosztásra melegen ajánlatott a minisztérium által. Ára 30 kr.

A Kossuth naptár a nép szívében kirihathatlanul benne levő Kossuth-kultuszának egyik terméke. Az alföldön nincs olyan magyar család, a melynek asztalán egy ily Kossuth naptár ne fektüdnék. A most megjelent Kossuth naptár is telve van érdekes visszaemlékezésekkel a multból a Kossuth naptár ára 30 krajcár.

Az „Athenaeum“ Zóna naptára bizonyára nagyon el fog terjedni a nép között. Benne van a Lukács Béla miniszter kitűnően sikerült arcképe. Meghatóan szép kép e naptárban az öreg Barosspar, eme tiszteletré méltó szülők, a kik a nemzet kincsének elvesztésében saját legdrágább kincsüket gyászolják. Van benne sok apró vonás és jellemző adoma a felejthetetlen Baross miniszterről. A Zóna naptár ára csak annyi, a mennyibe egy szomszédos forgalmu jegy kerül: 25 kr. Értéke pedig egészen a tizenegyedik zóna végéig terjed. (Folyt. köv.)

Magyarország földbirtokosai. Régi vágya az már egy termelő mint kereskedő közegeinknek, hogy megbízható adatok alapján bírják Magyarország földbirtokosainak névjegyzékét, s nem csak pontos címét a földtulajdonosoknak, de azt is, hogy kinek mennyi és minő kultúra alatt álló földje van. — Az országos magyar gazdasági egyesület is többszörösen tett lépéseket a címter megszerzése érdekében, aminek egybeállítására nagy fáradságba került. A nemrég elhunyt dr. Szontagh Albert kir. tanácsos a földművelési minisztérium megbízásából egybeállította a kötött forgalmi birtokok jegyzékét s ez alkalmat használta fel arra, hogy a kataszteri és telekkönyvi adatok alapján egybeállítsa megyék, járások és községeknek a 100 holdon felüli birtokosok jegyzékét, feltüntetve az illetők utolsó postáját s azt, hogy mennyi szántóföld, rét, szőlő, legelő, erdő, nádas, stb. van birtokukban. Dr. Szontagh Albert elhunytával a munkát látott Baross Károly az országos magyar gazdasági egyesület titkára vette át és rendezti sajtó alá. — A hivatalos adatok alapján készült terjedelmes munka ára 15 frt lesz, de nov. 15-éig eszközölt előfizetés útján 10 frtért megszerezhető „Magyarország földbirtokosai“ kiadóhivatalánál Budapest, (Köztelek).

Önügyvéd. Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében (Budapest, Múzeum körút) megjelent Knorr Alajos „Önügyvéd“ jének 2-ik füzeté, mely egy tartalmas gazdagsága, mint a kiállítás kosnossága által tűnik fel. A 2-ik füzet a közös kormányhatóságok felsorolása mellett ismerteti a közös hadügyminisztérium hatáskörét, a közös állami számvéviszések felállításának és a kabinetiroda működési körét. Ezután a szerző áttér a törvényhatóságok ismertetésére, felsorolja a megyei és törvényhatósági joggal felruházott városi törvényhatóságokat, ezek jogi természetét, szervezetét, a törvényhatósági bizottság szervezetét és hatáskörét, a közigazgatási bizottságot és teendőit a közigazgatás terén, teendőit mint fegyelmi hatóságnak, viszonyát az államhoz és törvényhatósághoz, tagjainak kötelezettségét és felelősségét; az árvaszék hatáskörét; ismerteti a főtűgyész, törvényhatósági közegeknek, az alispánnak, a jegyzőknek, a polgármesternek teendőit, a törvényhatóságok különös jogait a megyei pótadó kivetése tekintetében; a bizottsági tagok felelős-

ségét és fegyelmi eljárás szabályait. A községek című cikkben a községek hatáskörét: a községi képviselő-testületnek községi elöljáróságnak szervezetét, az elöljáróság felelőségét, a községi háztartás és községi adók kivetésének, pénztári kezelés és számvitel szabályait, valamint a községek átalakításának módját. A III-ik fejezet a bírói hatalmat tárgyalja, nevezetesen felsorolja az első folyamodásu bíróságokat, ismerteti a kir. járásbíróságnak szervezetét és hatáskörét, különösen a királyi törvényszékeknek hatáskörét sajtóügyekben, bányá ügyekben, a fumei kir. törvényszék hatáskörét, a budapesti kir. kereskedelmi és váltó törvényszék szervezetét és hatáskörét; a kisebb peresügyi bíraskodást, eme bíróságok hatáskörét, a községi bíraskodást; felsorolja az ügybíróságokat, kivételes bíróságokat és a különleges bíróságok közül ismerteti az osztrák magyar bank választott bíróságának szervezetét és hatáskörét. A 2-ik füzet tartalmának gazdagsága még inkább ajánlhatóbbá teszi e munkát. Az „Önügyvéd“ kapható füzetként, egy-egy füzet 30 kr. Előfizetés útján 9 füzet 2.70, 18 füzet 5.40.

Színház.

Csütörtökön, november 10-én *Katona József emlékére*. Ünnepi előadás a „Bánk-bán“ halhatatlan írója születésének századik évfordulója alkalmával, — melyen a helybeli „kaszinói dalárda“ is közreműködött a „Hymnus“ és Gaál „Imá“jának szabatos éneklésével. Laczkó Aranka alkalmi költeményt szavalt, mely után *Bánk-bán* előadása következett. — A korábban nem méltányolt nagy tragédia-író remekműve telt ház előtt került színpadra.

A szereplők közül kiemelkedett Bihari (Bánk-bán), bár némely jelenetében, különösen hevesebb kitérésnél Leár király „szegény Tamás“-ára emlékeztetett. Fűredi tünt ki hatalmas Peturbán alakításával. Rakodczay Biberachban, a „lézengő ritter“-ben újabb egyik nagy gonddal, művészi tanulmánnyal a legapróbb részletekig kidolgozott szerepét mutatta be. Gyarmati jól játszotta az öreg Tiborz hálás szerepét. Pesti gyöngye Ottó volt. — A női szereplők közül Laczkó Aranka Gertrudis királynéja mellett méltó dícséretet érdemel Várhidi Rozsa Melindája.

A darab rendezését, a díszleteket szintén csak dícséret illeti; s az utolsó felvonást berekesztő kép: Katona apotheoosisa — a mint a Geniusz megkoszoruzza a költőt (Katona József személyesítője kifogástalan volt) Thália, Melpomene és Clio muzsáktól körülveve — oly szép, oly hatásos volt, hogy a lelkesülten tapsoló közönség háromszor is kívánta látni.

Az egész ünnepi előadás a nagy tragédia-író emléke iránti kegyeletnek kifejezése volt.

Szombaton Auber operájával: „A fekete dominó“-val próbálkozott meg a társulat. A vállalkozás balul ütött ki és a siker jóval mögötte maradt még annak is, melyet ezzel az operával itt Zomborban más társulatok elértek. Nagy Pista ércét vesztett tenorjától és Szabó mervé baritonjától nem sokat vártunk, de éneklük talán inkább kielégített, mint játéuk. A híres „Deo gratias“ áriát Ferenczittől lehetetlen volt élvezettel hallani. Mészáros Kornéliának elég szerencsés estje volt, de Szende Annát őszintén sajnáltuk, hogy erejét annyira tulhaladó feladatra kellett vállalkoznia, mint az a nehéz koloratur-énekeszerep, mely ebben az operában Angelának van szánva. Az előadás különben nem csak a képességek hiányára, hanem készületlenségre is vallott. Különösen az együttesekben és a karokban tett kinos hatást a kapkodás. Csak a zenekar az, amelyről számbeli gyöngeségét figyelembe véve, dícsérettel kell megemlékeznünk. Ilyen eredmény után az ígért „Bánk-bán“ és „Zampa“ operák helyett inkább jó (hanem is egészen új) opereteket kértünk.

Vasárnap, november 13-án d. u. 4 órakor *A falurossza*, népszimű dalokkal három felvonásban. Irtá: Tóth Ede. — Gyermek előadás fél helyárrakkal. — Tóth Ede kitűnő népsziműve megerdemlené, hogy ne vasárnap délután, gyermek előadásul kerülne színre.

Gyér közönség; közepes előadás. Gündör Sándort szerencsésebb alakításban szeretnők látni, mint a minő Szabó volt. Mészáros Kornélia játéka (Finom Rózi) hideg volt, de dalai méltán megerdemelték a sűrűn felhangzó tapsot; dalait meg is ismételték. Feledi Lajos (Bihari) és Bárti Teresi (Laczkó Aranka) szerelmek ügyesen évődtek egymással. Várhidi Rozsa kedves kis Feledi Boriska volt. Gonosz Pista, a bakter (Pesti) gonoszokodásain, s a cigányok (Ferenzi és Kádár) mókáin jókat nevetett a hálás publikum.

Vasárnap este, rendes helyárrakkal *Tamás bátya kunyhója*, szimű 6 felvonásban. Irták: Dumanoir és Dennery; fordította: Ország Antal.

Ki ne olvasta volna serdülő gyermek korában a „Tamás bátya kunyhója“-nak, a szerencsétlen néger rabszolgának érzékeny történetét. Ez van feldolgozva 6 felvonásos sziművé. Vasárnap darab, mely mostanában már farszto is, unalmas is.

Laczkó Aranka (Eliza, rabszolganő) a gyermekét féltő anya fájdalmát megbató hűséggel tolmácsolta. Méltó párja volt Bihari, (György, Harris negere, Eliza férje). Jól játszottak: Fűredi (Harris) gazdag mulatt birtokos, embertelen rabszolgakereskedő, Rakodczay (Bud ur) az északamerikai államok egyik tanácsnoka, ki maga is részt vett a rabszolgákra vonatkozó törvények alkotásában, s mégis lépten nyomon a törvények ellen vét: szökevény rabszolgákat fogad be házába, az üldözötteket védelmezi az „emberiség nevében“. Megemlíthetjük még Gyarmatit (Tamás bátya), Csenterit (Halley, rabszolgakereskedő) és Fehérváryt (Bengali szerencsen.)

Közönség szép számmal. T—y.

Színházi műsor. Hétfőn, november hó 14-én *Szathmáry Károly* veterán művész búcsúfellepteül: *Rang és mód* (szimű). Szathmáry Károly, 48-as honvéd, 43 éve színeszkedik. E közel félszázadból 7 évet töltött el a nemzeti színházban, hol Szerdahelyi Kálmánnal alternált a nagy bonvivant szerepekben. Sajnos, egy kanapé-kérdésben Szathmáry lón a vesztés s a kedvelt művész, ki rendezője is volt a nemzeti színháznak, a vidékre került. Most búcsút vesz azon nagyobb színpadoktól, hol megfordult. Körútját Zomborban kezdi, — innét Miskolcra és Kassára megy. — A társulat méltóan ünnepelte a művész pályatársat, ki Egressy, Tóth József s a többi nagyokkal működött egy színpadon. Koszorut adtak neki s az üdvözlő beszédet maga Rakodczay mondta.

Közgazdaság.

A postatakarékpénztár nemzetiségi szempontból. A postatakarékpénztárnál a törvényes rendelkezéshez képest minden betevőnek, mint tudva van, csak egy betét-könyvecskéje lehet s így a könyvecskék száma egyuttal a betevők számát is jelenti. Érdekes eredményre jutunk ennek folytán, ha a betét-könyvecskéket nyelvezet szerint összehasonlítjuk. Kiténik, hogy a folyó év elején érvényben levő 188,660 betét-könyvecske közül tisztán magyar volt 132,279 (70.1%), magyar-horvát 7872 volt (4.1%), magyar-német 36,303 (19.2%), magyar-tót 7031 (3.7%), magyar-román 2998 (1.5%), magyar-serb 1423 (0.7%), magyar-ruthén 316 (0.1%) és magyar-olasz 438 darab (0.2%). Az intézet fennállása óta 300,650 tisztán magyar, 14,476 m. horvát, 74,324 m. német, 13,920 m. tót, 5287 m. román, 2781 m. szerb, 797 m. ruthén és 941 m. olasz betéti könyvecskét állítottak ki.

Az ideai szüret Európában. Az európai bortermelő államok között néhány év előtt még Magyarország a negyedik helyet foglalta el, az ideai természettel, fájdalom, már csak Franciaország, Olaszország, Spanyolország, Portugália, Ausztria, Oroszország, Németország, Bulgária, Törökország és Románia után következik. A termés oly csekély volt hazánkban hogy a kisebb keleti államok kiténik bortermése is leszorított bennünket. Franciaországban az 1892. évi bortermés föllépett a várakozást, már a múlt évben is 30 millió hektoliteren felül volt az eredmény s az idén 32 millió hektoliterre teszik a termést, általában jó minőségű borból, ugyanígy Olaszországban is, — hol a filloxera nagy pusztítást még nem vitt véghez — jó termés volt; az 1891-ikéhez viszonyítva, az eredményt, 10 százalékkal kedvezőbbre becsülik. Olaszország, melylyel monarchiánk szerződéses viszonyban áll, már augusztustól kezdődőleg exportálja Magyarországra is borait s rövid néhány hónap alatt kétszáz ezer hektoliterrel többet szállított piacainkra. Spanyolország bortermését kielégítőnek mondják, a minősége hasonló a múlt évéhez; a jó spanyol borok az olasz boroknak okvetlenül nagy versenyt fognak okozni, s ez csak serkenteni fogja az olasz borkereskedőket piacaink nagyobb mérvű ápolására. Spanyolország főpiaca kétségtelenül Franciaország; ide évenként 9—10 millió hektoliter bort szállítanak a spanyol bortermelők. A Keletre 3—4 millió hektoliterre rug a spanyol bor-export. Portugáliában részben szintén igen jó termés volt s minőségileg is kevés kívánni valót hagyott maga után a termés. — Ausztriában egy-két vidék kivételével az ideai termés közép és jóközépszerű volt, ugy minőségileg mint mennyiségileg. Oroszország bortermését, főleg a déli részeken, nagyon dicsérik. Romániában jó középserűre becsülik az eredményt, míg Bulgáriában kiténik a terméshezajom. A német birodalom termése középserűnek jelezte. Svájcban a bortermés kiváló minőségű, a termésmennyiség középserű. Szerbiában a filloxera jelentékeny kárt okozott már a szőlőkben, ott csakis a filloxeramentes szőlőkön volt az idén jó szüret, egyébként gyenge termést kaptak a bortermelők. A mint a részletekből kiténik, az 1892-ik évi szüret Magyarországot és Szerbiát kivéve, jobb a múlt événél és valószínű, hogy ezáltal a bor árak úgy az importra szoruló, mint a bor-export államokban is csökkenni fognak. — Az európai borszüret eredményét 1892-re nézve 110—115 millió hektoliterre becsülik.

Szerkesztői üzenetek.

Krokodilus. Maradjon szorgalmas munkatársra a „Bácsi”-nak s mi készséggel teljesítjük kérését.

Naptár. November.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
15 Kedd	Lipót	ógróf Lipót	3 Acepzimas
16 Szer.	Ottmár, Ödön	Ottmár	4 N. Joannic
17 Csüt.	Csod. Gergely	Hugó	5 Galaktion
18 Pént.	Jenő, Jolán	Ottó, Géza	6 Pál pk.

Felolós szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

3847. szám.

kig. 1892.

Pályázati hirdetmény.

Bajmok községben megüresedett s 300 frt évi fizetéssel javadalmazott községi irnoki állás f. é. november hó 21. napján d. e. 10 órakor fog választás útján betölteni.

Felhivatnak pályázni kívánók, hogy a megyei törvényhatósági bizottság által 8/kgy. 1886. sz. a. alkotott szabályrendelet 9. §-ában előirt képetést igazoló okmányokkal felszerelendő kérvényeket a választást megelőző napig alulírottánl nyújtsák be.

Almás, 1892. november 5-én.

DEÁK ZSIGMOND,

3—2

főszolgabíró.

Hirdetmény.

A nemes-militicsi vasuti állomás közvetlen szomszédságában

ujonnan épült vendéglő,

szabadkézből eladó; esetleg három évre haszonbérbe kiadatik. Feltételek megtudhatók a tulajdonos **Németh Simon** állomásfőnöknél **Ns.-Militicsen.**

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására juttatni, hogy a zombori szerb polgári dalárda karmesterévé történt megválasztásom folytán Zombor városában letelepedvén, itt **zongora, hegedű és énekoktatást** is adandok. Hivatkozva a konzervatoriumban történt ki-képeztetésemre, s tekintettel több évi gyakorlatomra, kérem a zenekedvelő közönséget engem becses bizalmával megtisztelni.

En azon leszek, hogy tanítványaimat a kor követelményeihez képest szakszerűen kiképezzem.

Kiváló tisztelettel

Milcsinszky Alajos

Zomborban,

Nagy-szerbtemplom-utca 77. szám.

Szives meghívásokat kérem levelező lapon hozzám intézni.

7489. szám.

kig. 1892.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye újvidéki járáshoz tartozó és tisedésben levő kiszácsi körorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

A kiszácsi körorvosi állás Kiszácsi székhelylyel — melyhez a gróf Chottek-féle fattaki uradalom, Irmova, Alpár, Kis-Alpár, Henrika és a petrováci legelón lévő majorság tartozik — 800 frt évi fizetéssel van rendszerezve, melynek felét Kiszácsi község, a másik felét az uradalom szolgáltatja ki.

Azonkívül az orvos egyesektől esetenként, saját lakásán való megjelenésért 20 krajcárt, a beteg lakásán való megjelenésért pedig 40 krt igényelhet; éjjel mindkét esetben 80 kr orvosi díjat szedhet.

A teljesen szegényeket azonban ingyen tartozik gyógykezelni.

Vége a halottkémi vizsgálatért a községi pénztárból esetenként 20 kr díjat huz, az orvosi látelet kiállításáért 2 frtot igényelhet.

Ezenkívül a husszemle díjak is öt illetik. A körorvos a fenn elősorolt pusztákat hetenként egyszer uradalmi kocsin beutazni köteles, szükség esetén többször is.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, miszerint az 1876. évi XIV. t. c. 143. §-ában előirt képességi bizonyítványokkal felszerelt folyamódványokat alulírottához **folyó évi november hó 30-áig** adják be.

Kelt Újvidéken, 1892. évi október hó 30. án.

Kolozsváry Sándor,

főszolgabíró.

4193. szám.

1892.

Nagyvendéglő bérleti hirdetmény.

Ada mezőváros elüljárósága fészéről ezennel közhírré tétetik, hogy a községi képviselőtestület határozata alapján a község tulajdonát képező egyemeletes nagyvendéglő-épület, mely egy nagy kávéházi helyiséget, dísztermet, 12 vendégszobát és a szükséges mellékhelyiséget tartalmazza, 1893. évi január hó 1-től egymásután következő három évre, azaz 1895. évi december hó 31-éig haszonbérbe adatik **f. évi november hó 16-án délelőtt 10 órakor** Ada községhezánál megtartandó nyilvános árverésen.

Kikiáltási ár évenként 2500 frt o. é. Mely árveréshez bérleti szándékozók a kikiáltási ár 10%-ával ezennel meghivatnak.

Az árverési feltételek a községi elüljáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Ada, 1892. november hó 3-án.

Jablonszky Miksa,

jegyző.

Kuglits János,

vbíró.

7243. szám.

kig. 1892.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Plávna községében üresedésbe jött s 300 frt fizetéssel összekötött irnoki állásra pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázókat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamódásukat **folyó évi november hó 25-ik napjáig** hozzám nyújtsák be. Német-Palánkán, 1892. október 22.

CSUPOR,

főszolgabíró.

3—1

Zombor, Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Pályázat.

A kulai kir. közjegyző irodájában egy, a közjegyzői teendőben és különösen a hagyatéki tárgyalásokban jártas segéd — ha nem jogvégzett is — azonnal alkalmazást nyerhet.

Képzettségét és eddigi alkalmaztatását igazoló okmányokkal folyamódó közvetlenül nevezett közjegyzőhöz forduljon.

A valódi

TORD-TRIPPE

kiirt **patkányt, egeret és vakondot** anélkül, hogy más háziállatokban kárt okozna.

Ezen szer sem Arsenikumot, sem Strychnint, sem Phosphort vagy más a hányást ingerlő szert nem tartalmaz és háziállatoknak teljesen ártalmatlan.

Ára egy csomagnak 50 kr.

Ezer forintot fizetek annak, ki bebizonyíthatja, hogy egy **Tord-Trippe** felülmúló szer létezik, mely főképen — mint ez — a háziállatoknak nem árt, míg ellenben más phosphor-vegyületek elpusztít kutyát, macskát és legkellemetlenebb büzt terjeszt.

A **A. COUSSEAU** Traverse Gazzino Marseille, a francia, belga és olasz államvasutak szállítója.

Egyedüli raktár részére:

SZTRICH ZSIGMOND úr

fűszerkereskedésben

a „Szarvas”-hoz.

8—4

2699. szám.

1892.

Pályázati hirdetmény.

Baracska községében megüritült egy gyalogrendőrezetű és három gyalogrendőri állásra pályázat nyitattik.

Felhivatnak azok, kik ezen állásokat elnyerni óhajtnak, hogy kellően felszerelt kérvényüket ezen előjáróságnál **folyó hó 20-ig** benyújtsák, mert a későbbben érkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

A választás 1892. november 22-én reggeli 9 órakor fog Baracska községhezánál megtartatni, a melyen pályázók jelen lenni tartoznak. A megválasztottak nyomban a választás után kötelesek állásukat elfoglalni.

A vezető évi fizetése 300 frt, egy egy rendőré pedig 200 frt.

Baracsán, 1892. évi november 8-án.

Muró Ambrus,

jegyző.

Dara József,

2—1

bíró.

6267.

köz. 1892.

PÁLYÁZAT.

Bács-Bodrogh vármegye Szent-Tamás községében elhalálozás folytán megüritült községi irnoki állásra, melylyel 400 frt évi fizetés van összekötve, pályázatot nyitok s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy Bács-Bodrogh vármegye szabályrendelete értelmében felszerelt kérvényeiket, **f. évi december hó 1-ig** hozzám nyújtsák be.

Kelt Ó-Becsén, 1892. november 2-án.

VIBIRÁL,

3—2

szolgabíró.

1868. szám.

kig. 1892.

Pályázati hirdetmény.

Bajmok község előjárósága részéről leköszönés folytán üresedésbe jött egy gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Javadalmazása 300 frt havi utólagos részletekben. A szükséges ruházatról a megválasztandó magatartozik gondoskodni.

Pályázóktól megkivántatik, hogy írni tudjanak. Felhivatnak pályázni szándékozók, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **f. évi november hó 20-ig** alulírott előjárósághoz okvetlenül nyújtsák be, mert a későbbben érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Bajmok, 1892. november hó 7-én.

Budanovits Árpád,

jegyző.

Ritser Jakab,

2—2

bíró.

Pályázat.

Pripl.-Szt.-Iván községében leköszönés folytán üresedésbe jött és szabad lakáson kívül évi 300 forint készpénz fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra pályázat nyitattik.

Folyamódó a 6./közgy. 1887. számú szabályrendelet 9. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket **folyó hó 30-ig** bezárólag nyújtsák be ezen szolgabíróságnál, mert később érkezett kérvények figyelembe nem vétetnek.

Apatin, 1892. évi november hó 7-én.

RIBICZEY,

főszolgabíró.

3—1

XV.

Egyes Fel-
Nagy-
A fel-
illet-
szerke-
a lap-
XV.

Egyes szá

Tulaj-
mikor e-
hatóság-
de azért-
a szinü-
dr. Csihás

Az eg-
vagy legal-
ból szárm-
és a szinü-
e heti mus-
hogy a m-
napra a

Ezen váltó-
közönség-
mert neve-
gyöngye-
annak al-
látszott a-
bizottság-
által dor-
határozat-
írásbelileg-
izben fel-
nem sértő-
meglehető-
ságra, min-
ebben Rak-
változtatás-
vezetésbe.

Csuhás Ber-
ő ugyan a-
dr. Csuhás-
jogos és m-
nyilatkozat-
tározta, hog-
gató a szü-
tására a sz-
nem respek-
tendő, —
előadás lej-
joga Rakó-
Ez a

Mintth-
ben mego-
mérben ve-
koztató az

dr. Csuhás-
jogos és m-
nyilatkozat-
tározta, hog-
gató a szü-
tására a sz-
nem respek-
tendő, —
előadás lej-
joga Rakó-
Ez a

Mintth-
ben mego-
mérben ve-
koztató az

ben mego-
mérben ve-
koztató az

A

A

A

A

A

A